

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

1. juuli 2021 *

Eelotsusetaotlus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Määrus (EL) nr 650/2012 – Euroopa pärimistunnistus – Sellise pärimistunnistuse kinnitatud ära kirja kehtivus, millel ei ole aegumiskuupäeva – Artikli 65 lõige 1 – Artikkel 69 – Pärimistunnistuse õiguslik toime isikutele, keda on tunnistuses nimeliselt märgitud, kuid kes ise ei ole selle väljaandmist taotlenud – Artikli 70 lõige 3 – Ära kirja kehtivuse hindamisel arvesse võetav kuupäev – Ära kirja tõendusjõud

Kohtuasjas C-301/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim üldkohus) 27. mai 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juulil 2020, menetluses

UE,

HC

versus

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG,

menetluses osales:

VJi pärand,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud C. Toader (ettekandja) ja N. Jääskinen,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Austria valitsus, esindajad: J. Schmoll, E. Samoilova ja A. Posch,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, M. Hellmann ja U. Bartl,
- Hispaania valitsus, esindaja: M. J. Ruiz Sánchez,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja K. Szíjjártó,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja M. Heller,

olles 29. aprilli 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist (ELT 2012, L 201, lk 107; parandused ELT 2012, L 344, lk 3; ELT 2013, L 60, lk 140; ELT 2019, L 243, lk 9), artiklit 63, artikli 65 lõiget 1, artiklit 69 ja artikli 70 lõiget 3.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt surnud VJi – kelle viimane alaline elukoht oli Hispaanias – poja UE ja tütre HC ning teiselt poolt Austrias asuva panga Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG vahelises kohtuvaidluses nõude üle tagastada selle panga poolt kohtule hoiule antud rahasumma ja väärtpaberid.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 650/2012 põhjendustes 7, 67, 71 ja 72 on märgitud:
 - „(7) Tuleks edendada siseturu nõuetekohast toimimist, kaotades isikute vaba liikumist piiravad takistused, millega puutuvad praegu kokku inimesed, kes soovivad teostada oma õigusi piiriülese mõjuga pärimisasjade puhul. Euroopa õigusruumis peavad kodanikud saama aegsasti korraldada oma pärandiga seotud küsimusi. Pärijate ja annakusaajate, teiste surnule lähedaste isikute ning pärandaja võlausaldajate õigusi tuleb kaitsta tõhusal viisil.
 - [...]
 - (67) Piiriülese mõjuga pärimisasja kiireks, sujuvaks ja tõhusaks lahendamiseks liidus peavad pärijad, annakusaajad, testamenditäitjad ja pärandi hooldajad saama hõlpsasti tõendada oma staatust ja/või õigusi ja volitusi muus liikmesriigis, näiteks pärandvara asukohaliikmesriigis. Et võimaldada neil seda teha, tuleks käesoleva määrusega ette näha, et luuakse ühtne tunnistus – Euroopa pärimistunnistus (edaspidi „tunnistus“) –, mis väljastatakse kasutamiseks teises liikmesriigis. [...]
 - (71) Tunnistusel peaks olema kõigis liikmesriikides sama õiguslik toime. Tunnistus ei peaks ise olema täitedokument, kuid sellel peaks olema tõendusjõud, ning tuleks eeldada, et tunnistusel kajastatud asjaolud, mis on kindlaks tehtud kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega või kooskõlas mis tahes muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele

asjaoludele, näiteks surma puhuks tehtud korralduste sisuline kehtivus, vastavad tegelikkusele. [...] Iga isiku suhtes, kes teeb makseid või annab pärandvara üle isikule, kellel on tunnistuse kohaselt õigus makseid või vara pärija või annakusaajana saada, peaks kehtima nõuetekohased kaitsetsätted, eeldusel et ta tegutses heas usus, tuginedes tunnistusega tõendatud teabe õigsusele. Samasugune kaitse tuleks tagada ka isikutele, kes tunnistusega tõendatud teabe õigsusele tuginedes ostavad või saavad pärandvara isikult, kellel tõendi kohaselt on õigus seda vara käsutada. Kaitse tuleks tagada kehtiva kinnitatud ära kirja esitamisel. [...]

(72) Pädev asutus peaks väljastama tunnistuse taotluse põhjal. Tunnistuse originaal peaks jääma tunnistusi välja andvale asutusele, kes peaks väljastama taotlejale ja õigustatud huvi omavale isikule ühe või mitu kinnitatud ära kirja. [...]“.

4 Määruse artiklis 62 „Euroopa pärimistunnistuse loomine“ on sätestatud:

„1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa pärimistunnistus (edaspidi „tunnistus“), mis antakse välja kasutamiseks teises liikmesriigis ja millel on artiklis 69 määratletud õiguslik toime.

2. Tunnistuse kasutamine ei ole kohustuslik.

3. Tunnistus ei asenda liikmesriikides samal eesmärgil kasutatavaid siseriiklikke dokumente. Sellegipoolest on teises liikmesriigis kasutamiseks väljastatud tunnistusel artiklis 69 määratletud õiguslik toime ka liikmesriigis, mille asutus on selle käesoleva peatüki kohaselt välja andnud.“

5 Sama määruse artiklis 63 „Tunnistuse eesmärk“ on nähtud ette:

„1. Tunnistus on ette nähtud kasutamiseks pärijatele, annakusaajatele, kellel on vahetu õigus pärandile, ning testamenditajatele või pärandi hooldajatele, kes peavad teises liikmesriigis kasutama oma õiguslikku seisundit või teostama oma õigusi pärijana või annakusaajana ja/või testamenditaja või pärandi hooldaja volitusi.

2. Eelkõige võib tunnistust kasutada selleks, et tõendada järgmist:

a) tunnistuses märgitud iga pärija või, kui see on asjakohane, annakusaaja õiguslik seisund ja/või õigused ning nende pärandiosad;

[...]“.

6 Artiklis 65 „Tunnistuse väljaandmise taotlus“ on nähtud ette:

„1. Tunnistus antakse välja artikli 63 lõikes 1 osutatud isiku (edaspidi „taotleja“) taotlusel.

[...]

3. Taotluses esitatakse allpool loetletud teave, mis on taotlejale teada ja mis on vajalik selleks, et tunnistust välja andev asutus saaks tõendada nende asjaolude olemasolu, mille tõendamist taotleja soovib, ning taotlusele lisatakse kõikide asjakohaste dokumentide originaalid või koopiad, mis vastavad dokumentide õigsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele, ilma et see piiraks artikli 66 lõike 2 kohaldamist:

[...]

e) teiste võimalike surma puhuks tehtud korralduse kohaste ja/või seadusjärgsete soodustatud isikute andmed: perekonnanimi ja eesnimi (eesnimed) või organisatsiooni nimi, isikukood (kui see on asjakohane) ja aadress;

[...]“.

7 Määruse nr 650/2012 artiklis 68 „Tunnistuse sisu“ on nähtud ette:

„Tunnistus sisaldab järgmist teavet ulatuses, mis on vajalik tunnistuse välja andmise eesmärgi täitmiseks:

[...]

g) andmed soodustatud isikute kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed) ja isikukood (kui see on asjakohane);

[...]“.

8 Sama määruse artiklis 69 „Tunnistuse õiguslik toime“ on nähtud ette:

„1. Tunnistusel on õiguslik toime kõikides liikmesriikides ilma ühegi erimenetluseta.

2. Eeldatakse, et tunnistusel näidatud asjaolud, mis on kindlaks tehtud kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega, või kooskõlas mis tahes muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele, vastavad tegelikkusele. Isikul, kes on tunnistuses märgitud pärija, annakusaaja, testamenditäitja või pärandi hooldajana, eeldatakse olevat tunnistuses märgitud õiguslik seisund ja/või tunnistuses nimetatud õigused või volitused, ilma ühegi muu nende õiguste või volitustega seotud tingimuse ja/või piiranguta peale tunnistuses märgitute.

3. Iga isik, kes tunnistuses esitatud teabe alusel teeb makse või annab vara üle isikule, kes on tunnistuse kohaselt volitatud makset või vara vastu võtma, loetakse astunuks tehingusse makset või vara vastu võtma volitatud isikuga, välja arvatud juhul, kui ta teadis, et tunnistuse sisu ei vasta tegelikkusele, või ei teadnud sellest mittevastavusest raske hooletuse tõttu.

4. Kui tunnistuses nimetatud isik, kellel on tunnistuse kohaselt õigus pärandvara käsutada, käsutab sellist vara teise isiku kasuks, loetakse see teine isik, kui tegutsetakse tunnistuses tõendatud teabe alusel, astunuks tehingusse asjaomase vara käsutamiseks volitatud isikuga, välja arvatud juhul, kui ta teadis, et tunnistuse sisu ei vasta tegelikkusele, või ei teadnud sellest mittevastavusest raske hooletuse tõttu.

5. Tunnistus on kehtiv dokument, mille alusel võib teha pärandvara käsitlevaid kandeid liikmesriigi asjakohasesse registrisse, ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 punktide k ja l kohaldamist.“

9 Määruse artiklis 70 „Tunnistuse kinnitatud ära kirjad“ on nähtud ette:

„1. Tunnistust välja andev asutus säilitab tunnistuse originaali ning väljastab taotlejale ja õigustatud huvi omavale isikule ühe või mitu kinnitatud ära kirja.

2. Tunnistust välja andev asutus peab artikli 71 lõike 3 ja artikli 73 lõike 2 kohaldamisel nende isikute nimekirja, kellele on lõike 1 kohaselt väljastatud kinnitatud ära kirjad.

3. Välja antud kinnitatud ära kirjad kehtivad kuue kuu jooksul ning nende kehtivusaeg on kinnitatud ära kirjas märgitud kehtivusaja lõppemise kuupäeva kujul. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib tunnistust välja andev asutus erandkorras otsustada, et kehtivusaeg on pikem. Nimetatud tähtaja möödumisel peab isik, kelle valduses on kinnitatud ära kiri, selleks et ta saaks kasutada tunnistust artiklis 63 nimetatud eesmärkidel, taotlema kinnitatud ära kirja kehtivusaja pikendamist või taotlema tunnistuse välja andnud asutuselt uut kinnitatud ära kirja.“

10 Nimetatud määruse artikli 71 „Tunnistuse parandamine, muutmine või tagasivõtmine“ lõikes 3 on nähtud ette:

„Tunnistust välja andev asutus teavitab tunnistuse parandamisest, muutmisest või tagasivõtmisest viivitamata kõiki isikuid, kellele on vastavalt artikli 70 lõikele 1 väljastatud tunnistuse kinnitatud ära kirjad.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

11 Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank andis kohtule hoiule rahasumma ja väärtpaberid pärast seda, kui HC ja UE ning ka nende isa VJ olid nõudnud selle vara tagastamist, esitades konkureerivad nõuded, mille põhjendatus oli vaieldav.

12 VJ, kelle viimane alaline elukoht oli Hispaanias, suri 5. mail 2017. Pärast surma jätkus pärimismenetlus Hispaania õiguse kohaselt Hispaania notari juures.

13 HC ja UE taotlesid hoiul oleva vara väljaandmist ja tõendamaks, et nad on VJi pärijad, esitasid nad Bezirksgericht Bregenzile (Bregenzi esimese astme kohus, Austria) nimetatud Hispaania notari poolt HC taotlusel välja antud Euroopa pärimistunnistuse ära kirja vastavalt määruse nr 650/2012 artiklile 62 ja sellele järgnevatele artiklitele. See ära kiri, mille vorm on „5. vorm“ (edaspidi „5. vorm“), nagu on ette nähtud komisjoni 9. detsembri 2014. aasta rakendusmääruses (EL) nr 1329/2014, millega kehtestatakse määruses nr 650/2012 nimetatud vormid (ELT 2014, L 359, lk 30), sisaldab lahtris „Kehtib kuni“ märget „tähtajatu“. Nimetatud tunnistel on UE oma õe nime kõrval märgitud isikuna, kes pärib poole pärandvarast.

14 Bezirksgericht Bregenz (Bregenzi esimese astme kohus) jättis hagejate taotluse rahuldamata. Landesgericht Feldkirch (liidumaa kohus Feldkirchis, Austria) jättis esimeses kohtuastmes tehtud otsuse peale esitatud määruskaebuse rahuldamata. Ta leidis esiteks, et ainult Euroopa pärimistunnistuse väljaandmist taotlenud isik saab seda tunnistust esitades oma õigusi tõendada;

teiseks, et määramata kehtivusajaga pärimistunnistuse ära kirja väljaandmine on vastuolus nõudega näha ette, et see ära kiri kehtib kuus kuud, ning kolmandaks, et see ära kiri pidi olema kehtiv esimese astme kohtu otsuse tegemise ajal.

- 15 Eelotsusetaotluse esitanud Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) esitati Landesgericht Feldkirchi (liidumaa kohus Feldkirchis) otsuse peale kassatsioonkaebus. Ta märgib, et Austria õiguse kohaselt on hoiule antud vara väljaandmiseks vaja kõikide poolte (vastaspooled) ühist kirjalikku taotlust, kuni ei ole tehtud lõplikku kohtuotsust. Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtul asjas lahendi tegemiseks tekkinud küsimus, kas Euroopa pärimistunnistuse ära kirja saab tõendada pärijate õigusi.
- 16 Täpsemalt kahtleb Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) esimesena selles, kas kinnitatud ära kiri, millel ei ole aegumiskuupäeva, on kehtiv. Ta märgib, et sellist juhtumit ei ole määruses nr 650/2012 ette nähtud ja et Euroopa Kohtu sellekohast kohtupraktikat ei ole. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab esiteks võimalusele, et sellel dokumendil ei ole selle eeskirjade eiramise tõttu mõju, ja teiseks asjaolule, et märke „tähtajatu“ võiks tähendada kehtivusaja pikendamist, kui seda võiks pidada „erandjuhiks“ selle määruse artikli 70 lõike 3 tähenduses. Selle sätte sõnastust võib siiski tõlgendada ka nii, et see dokument kehtib kuus kuud, ja niisugusel juhul soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, mis kuupäevast alates tuleb seda ajavahemikku arvutada.
- 17 Teisena soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas arvestades seda, et määruses nr 650/2012 ei nähta ette olukorda, kus ainult üks pärijatest taotleb Euroopa pärimistunnistuse väljaandmist, puudutab selle tunnistuse õiguslik toime üksnes „taotlejat“ või ka kõiki selles tunnistuses nimetatud isikuid.
- 18 Kolmandana on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, millised tagajärjed võivad olla Euroopa pärimistunnistuse ära kirja kehtivusaja möödumisel. Sellega seoses viitab ta lahknevusele erinevate õigusteoreetiliste seisukohtade vahel selles valdkonnas ning Austria kohtute ja Saksamaa kohtute praktika vahel küsimuses, kas piisab sellest, kui see ära kiri on kehtiv kuupäeval, mil taotlus esitati asja menetlevale asutusele, või peab nimetatud ära kiri olema kehtiv ka otsuse tegemise ajal.
- 19 Selles olukorras otsustas Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas [määruse nr 650/2012] artikli 70 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et pärimistunnistuse ära kiri, mis on viidatud sätet rikkudes välja antud määramata ajaks, näitamata ära aegumiskuupäeva,
 - on tähtajatult kehtiv ja õigusliku toimega või
 - on kehtiv ainult kuue kuu jooksul alates kinnitatud ära kirja väljaandmise kuupäevast või
 - on kehtiv ainult kuue kuu jooksul alates mõnest muust kuupäevast või
 - on kehtetu ja kasutamiseks määruse nr 650/2012 artikli 63 tähenduses sobimatu?

2. Kas [määruse nr 650/2012] artikli 65 lõiget 1 tuleb lähtuvalt artikli 69 lõikest 3 tõlgendada nii, et tunnistusel on õiguslik toime kõikide isikute kasuks, keda on tunnistuses nimeliselt mainitud pärija, annakusaja, testamenditäitja või pärandi hooldajana, millest tulenevalt saavad tunnistust määruse nr 650/2012 artikli 63 kohaselt kasutada ka isikud, kes ise ei ole selle väljaandmist taotlenud?
3. Kas määruse nr 650/2012 artiklit 69 tuleb lähtuvalt artikli 70 lõikest 3 tõlgendada nii, et pärimistunnistuse kinnitatud ärakirjal on õiguslik toime, kui ära kiri oli esmakordsel esitamisel veel kehtiv, kuid kaotas kehtivuse enne seda, kui pädev asutus tegi taotletud otsuse, või nii, et viidatud sättega ei ole vastuolus riigisisene õigusnorm, mille kohaselt peab tunnistus olema kehtiv ka otsuse tegemise ajal?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja kolmas küsimus

20. Esimese ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 650/2012 artikli 70 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kiri, mis kannab märget „kehtib tähtajatult“, on kehtiv ning et selle õiguslikku toimet kõnealuse määruse artikli 69 tähenduses tuleb tunnustada ajalise piiranguta, kui see ära kiri oli esimese esitamise ajal kehtiv.
21. Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 650/2012 artikli 70 lõikes 3 ette nähtud tähtaeg ei mõjuta Euroopa pärimistunnistuse kehtivusaega, vaid üksnes selle kinnitatud ära kirjade kehtivusaega. Lisaks, nagu nähtub selle artikli 70 lõikest 1 tõlgendatuna lähtuvalt selle määruse põhjendusest 72, peab Euroopa pärimistunnistus jääma tunnistusi välja andvale asutusele, kes väljastab ära kirjad.
22. Määruse nr 650/2012 artikli 70 lõike 3 sõnastusest ilmneb, et välja antud kinnitatud ära kirjad kehtivad kuue kuu jooksul ning nende kehtivusaeg on kinnitatud ära kirjas märgitud kehtivusaja lõppemise kuupäeva kujul. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib tunnistust välja andev asutus erandkorras otsustada, et kehtivusaeg on pikem. Kuuekuulise tähtaja möödumisel peab isik, kelle valduses on Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kiri, selleks et ta saaks kasutada tunnistust artiklis 63 nimetatud eesmärkidel, taotlema kinnitatud ära kirja kehtivusaja pikendamist või taotlema tunnistuse välja andnud asutuselt uut kinnitatud ära kirja.
23. Nimelt oli ära kirjade kehtivusaja piiramine ette nähtud seetõttu, et Euroopa pärimistunnistusel on õiguslik toime kõikides liikmesriikides ning eeldatakse, et tunnistusel näidatud asjaolud, mis on kindlaks tehtud kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega või kooskõlas mis tahes muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele, vastavad tegelikkusele; samuti eeldatakse, et isikul, kes on märgitud pärija, annakusaja, testamenditäitja või pärandi hooldajana, on tunnistuses märgitud õiguslik seisund ja õigused vastavalt määruse artikli 69 lõigetele 1 ja 2.
24. Nagu kohtujurist sellega seoses oma ettepaneku punktis 41 sisuliselt märkis, võimaldab määruse nr 650/2012 artikli 70 lõikes 3 ette nähtud kuuekuuline tähtaeg tagada Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kirja sisu vastavus pärimise tegelikkusele ning eelkõige

kontrollida korrapäraselt, et seda tunnistust ei ole selle määruse artikli 71 alusel parandatud, tagasi võetud või muudetud või et selle õiguslikku toimet ei ole selle määruse artikli 73 kohaselt peatatud.

- 25 Sellest tuleneb, et välja arvatud erandjuhtudel on sellise kinnitatud ärakirja kehtivus kuus kuud.
- 26 Siiski tekib küsimus, kas juhul, kui tunnistuse välja andnud asutus on 5. vormil otsesõnu täpsustanud, et ärakirjal ei ole aegumiskuupäeva, tuleb seda lugeda kuus kuud kehtivaks või kas see aegumiskuupäeva puudumine takistab nimetatud ärakirja kasutamist selle määruse artikli 63 tähenduses.
- 27 Sellega seoses satuks määruse nr 650/2012 eesmärk – nagu see tuleneb määruse põhjendusest 7 ja milleks on edendada siseturu nõuetekohast toimimist, kaotades isikute vaba liikumist piiravad takistused, millega puutuvad praegu kokku inimesed, kes soovivad teostada oma õigusi piiriülese mõjuga pärimisasjade puhul – ohtu, kui pärijatel või teistel õigustatud huvi omavatel isikutel ei oleks vormivea tõttu, mis esineb neile välja antud Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ärakirjas, võimalik tõendada oma õigusi, vaid nad peaksid taotlema selle tunnistuse uue kinnitatud ärakirja, mis tooks kaasa tähtaegade pikendamise ja võimalike kulude suurenemise.
- 28 Järelikult, kui Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ärakirjal on märge „tähtajatu“, tuleb see ärakirja lugeda kuus kuud kehtivaks.
- 29 Mis puutub selle ärakirja kehtivusaja alguskuupäeva, siis tuleb märkida, et tunnistuse välja andnud asutus peab 5. vormil näitama kinnitatud ärakirja kehtivusaja järel ära selle väljastamise kuupäeva. Seega tuleb kehtivusaega arvutada alates sellest kuupäevast, mis tagab nimetatud ärakirja kasutamise puhul nõutava ettearvatavuse ja õiguskindluse.
- 30 Mis puudutab eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi selle kohta, mis kuupäeval peab Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ärakirja kehtima, et tekiks selle õiguslik toime määruse nr 650/2012 artikli 69 tähenduses, ja eelkõige seoses selle ärakirja aegumisega menetluse käigus, siis tuleb märkida, et ükski selle määruse säte ei vasta otseselt sellele küsimusele.
- 31 Kuid nagu märkis kohtujurist muu hulgas oma ettepaneku punktis 49, peab selle ärakirja õiguslik toime olema kõikides liikmesriikides sama, mistõttu peab selle kehtivust reguleerima määrus nr 650/2012.
- 32 Määruse nr 650/2012 põhjendusest 71 nähtub nimelt, et Euroopa pärimistunnistusel peab olema kõigis liikmesriikides sama õiguslik toime ning et selle tunnistusega tõendatud teabe õigsusele tuginevatele isikutele tuleks kehtiva kinnitatud ärakirja esitamisel tagada kaitse. See tagab eelkõige selliste kolmandate isikute kaitse, kes teevad makseid või annavad üle pärandvara selles tunnistuses märgitud isikule, kellel on õigus seda makset või vara pärijana vastu võtta.
- 33 Kui aga Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ärakirja kehtivust nõutakse selle kuupäeva seisuga, mil asutus, kellele ärakirja esitati, teeb taotletud otsuse, või seda puudutava kohtumenetluse ajal ja mitte taotluse esitamise kuupäeval, võib selline nõue kahjustada pärijate ja teiste pärimisõigust omavate isikute õigusi, kes, omamata mingit mõju selle otsuseni viiva menetluse kestusele, peaksid vajaduse korral taotlema ja esitama korduvalt niisuguse ärakirja.

- 34 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 58 ja 59 märkis, tekitaks see tõlgendus hilinemisi ning täiendavaid asjaajamisi ja pingutusi nii pärimisega seotud isikutele kui ka pärimisasja menetlevatele asutustele ning oleks vastuolus määruse nr 650/2012 eesmärgiga, milleks – nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 27 märgitud – on piiriülese mõjuga pärimisasja kiire, sujuv ja tõhus lahendamine, ning pärimisega seotud isikute õigustega, nagu tuleneb selle määruse põhjendustest 7 ja 67.
- 35 Lisaks on määruse nr 650/2012 artikli 71 lõikes 3 täpsustatud, et tunnistust välja andev asutus peab isikuid, kellele on väljastatud kinnitatud ära kirjad ja kelle kohta ta selle määruse artikli 70 lõike 2 kohaldamisel peab nimekirja, teavitama viivitamata Euroopa pärimistunnistuse igast parandamisest, muutmisest või tagasivõtmisest, et vastavalt nimetatud määruse põhjendusele 72 vältida nende ära kirjade väärkasutamist ja piirata ohtu, et kinnitatud ära kiri, mille kehtivus on taotletud otsuse vastuvõtmise hetkel lõppenud, ei vasta enam Euroopa pärimistunnistuse sisule.
- 36 Sellega seoses, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 70, kui ametiasutusel, kellele Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kiri esitati, on andmeid, mis mõistlikult õigustavad selle tunnistuse seisus kahtlemist, võib ta erandkorras nõuda uue ära kirja või niisuguse ära kirja esitamist, mille kehtivusaega on pikendatud.
- 37 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 650/2012 artikli 70 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kiri, mis kannab märget „kehtib tähtajatult“, kehtib kuus kuud alates selle väljastamise kuupäevast ning sellel on õiguslik toime kõnealuse määruse artikli 69 tähenduses, kui see ära kiri oli pädevale asutusele esmase esitamise ajal kehtiv.

Teine küsimus

- 38 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 650/2012 artikli 65 lõiget 1 tuleb lähtuvalt sama määruse artikli 69 lõikest 3 tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistuse õiguslik toime laieneb kõigile isikutele, keda on selles nimelisel nimetatud pärijate, annakusaajate, testamenditäitjate või pärandi hooldajatena, isegi kui nad ise ei ole taotlenud selle tunnistuse väljaandmist.
- 39 Nimetatud määruse artikli 63 – Euroopa pärimistunnistuse eesmärgi kohta – lõikes 1 ja lõike 2 punktis a on loetletud isikud, kes võivad seda kasutada, nimelt pärijad, annakusaajad, kellel on vahetu õigus pärandile, ning testamenditäitjad või pärandi hooldajad, et tõendada teises liikmesriigis muu hulgas oma õiguslikku seisundit ja/või oma pärimisõigusi (vt selle kohta 1. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Määruse nr 650/2012 artikli 65 lõike 1 kohaselt antakse Euroopa pärimistunnistus välja selle määruse artikli 63 lõikes 1 osutatud isikute taotlusel. Määruse artikli 65 lõike 3 punktis e on täpsustatud, et Euroopa pärimistunnistuse taotluses esitatakse muu hulgas teiste võimalike surma puhuks tehtud korralduse kohaste ja/või seadusjärgsete soodustatud isikute andmed peale taotleja. See teave tuleb määruse artikli 68 punkti g kohaselt sellesse tunnistusse lisada.

- 41 Määruse nr 650/2012 artikli 69 lõikes 3 on ette nähtud, et Euroopa pärimistunnistuses sisalduva teabe alusel võib makseid teha või vara üle anda isikule, kes on tunnistuses märgitud pärija, annakusaaja, testamenditäitja või pärandi hooldajana, kes on volitatud makseid või vara vastu võtma. Seega võib Euroopa pärimistunnistusel olla talle õiguslik toime, ilma et selles sättes oleks täpsustatud, kas ta peab olema taotleja.
- 42 Lisaks, olenemata taotleja staatusest, väljastab määruse artikli 70 lõike 1 kohaselt tunnistust välja andev asutus, kes säilitab tunnistuse originaali, taotlejale ja õigustatud huvi omavale isikule ühe või mitu kinnitatud ära kirja. Sellest järeldub, et kohustus, mille kohaselt peab isik, kes tugineb Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kirjale, tingimata olema see, kes algul tunnistust taotles, on vastuolus nimetatud määruse artikli 70 lõike 1 sõnastusega.
- 43 Ükski neist sätetest ei kohusta isikut, kes kasutab Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kirja selle tunnistuse õiguslikust toimest kasu saamiseks, olema selle tunnistuse taotleja.
- 44 Lisaks, nagu märkis Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades, kui iga huvitatud isik oleks kohustatud konkreetse pärimise korral taotlema Euroopa pärimistunnistust ja selle kinnitatud ära kirja, samas kui selle kohta on juba väljastatud tunnistused ja ära kirjad, kaasneksid sellega tarbetud kulud. Niisugune kohustus oleks aga vastuolus määruse nr 650/2012 eesmärgiga, nagu see tuleneb määruse põhjendusest 67 ja mis seisneb piiriülese mõjuga pärimisasja kiires, sujuvas ja tõhusas lahendamises.
- 45 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 650/2012 artikli 65 lõiget 1 tuleb lähtuvalt selle määruse artikli 69 lõikest 3 tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistusel on õiguslik toime kõigile isikutele, keda on selles nimeliselt nimetatud, isegi kui nad ise ei ole taotlenud selle tunnistuse väljaandmist.

Kohtukulud

- 46 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist, artikli 70 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistuse kinnitatud ära kiri, mis kannab märget „kehtib tähtajatult“, kehtib kuus kuud alates selle väljastamise kuupäevast ning sellel on õiguslik toime kõnealuse määruse artikli 69 tähenduses, kui see ära kiri oli pädevale asutusele esmase esitamise ajal kehtiv.**
- 2. Määruse nr 650/2012 artikli 65 lõiget 1 tuleb lähtuvalt selle määruse artikli 69 lõikest 3 tõlgendada nii, et Euroopa pärimistunnistusel on õiguslik toime kõigile isikutele, keda on selles nimeliselt nimetatud, isegi kui nad ise ei ole taotlenud selle tunnistuse väljaandmist.**

Allkirjad